

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 464/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. O. M., V., zastúpeného advokátom JUDr. S. R., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi a rozhodnutiami Okresného súdu Humenné z 11. novembra 2011 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/101/2011 a Krajského súdu v Prešove z 3. apríla 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 1/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. O. M. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2012 doručená sťažnosť JUDr. O. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a rozhodnutiami Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) z 11. novembra 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/101/2011 a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 3. apríla 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 1/2012. Sťažnosť bola doplnená podaniami sťažovateľa a jeho právneho zástupcu, ktoré boli doručené ústavnému súdu 22. júna 2012, 20. júla 2012, 7. augusta 2012 a 3. septembra 2012.

Svoju sťažnosť odôvodňuje sťažovateľ tým, že bol žalobcom na okresnom súde vo veci týkajúcej sa jeho diskriminácie ako uchádzača o zamestnanie vo vzťahu k žalovanému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny K.

V priebehu konania ešte pred nariadením pojednávania sťažovateľ požiadal okresný súd, aby rešpektoval pri vedení pojednávania jeho zdravotný stav, a to obojstrannú hluchotu. Navrhoval, aby mohol sledovať spisovanie zápisnice pomocou duálneho monitora, ktorý by *„bol pred jeho očami na stole aj vyhotovenie zvukového záznamu celého priebehu pojednávania a to buď konferenčným snímaním pomocou mikrofónov, ktoré boli v značnom množstve umiestnené v pojednávacej miestnosti, resp. pomocou automatického prepisu hovorového slova do písomnej podoby zápisnice.*

Samosudca neakceptoval jeho požiadavku a vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov... bez zvukového záznamu, ktorý by dokazoval skutočné dianie v súdnej sieni...“.

Okresný súd rozsudkom z 11. novembra 2011 jeho žalobu zamietol a následne krajský súd rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ ako osoba, ktorá trpí obojstrannou hluchotou, tvrdí, že mu bola odňatá možnosť relevantne uplatňovať svoje práva pred súdom jednak voči protistrane a svedkom a jednak voči konajúcim súdom, čím došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

V petite sťažnosti alternatívne sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že postupmi a rozhodnutiami okresného súdu z 11. novembra 2011 v konaní vedenom

pod sp. zn. 6 C/101/2011 a tiež krajského súdu z 3. apríla 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 1/2012 došlo k porušeniu jeho základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy (základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Súčasne požadoval, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 50 000 € a úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú s'ťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti s'ťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej s'ťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia s'ťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, s'ťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné s'ťažnosti alebo s'ťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj s'ťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, lebo na základe podaného odvolania to patrilo do právomoci krajského súdu. Podstatou účinnej ochrany základného práva sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil vo vzťahu k základným právam, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý mu umožňoval odstrániť stav, ktorým malo podľa neho dôjsť k porušeniu jeho základných práv. Z obsahu sťažnosti totiž vyplýva, že sťažovateľ proti v sťažnosti namietanému rozsudku okresného súdu z 11. novembra 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C/101/2011 podal riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd.

Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie označeného základného práva sťažovateľa predmetným uznesením okresného súdu, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Sťažovateľ súčasne namietal, že krajský súd rozsudkom 3. apríla 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 1/2012 potvrdením uvedeného prvostupňového rozhodnutia tiež porušil jeho označené práva podľa ústavy a dohovoru. Porušenie jeho práv malo spočívať v procesnom postupe všeobecného súdu, ktorý mu odňal ako osobe úplne hluchej „*možnosť relevantne uplatňovať svoje práva pred súdom*“.

Podľa ustálenej súdnej praxe proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie v prípadoch uvedených v § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Ide o prípady závažných väd konania, keď je dovolanie prípustné, aj keď nie sú splnené podmienky uvedené v § 239 OSP. Okrem iného ide aj o prípad, ak bola postupom súdu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré by inak mohol účastník pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený, je vadou konania

v zmysle § 237 písm. f) OSP. Takáto vada zakladá prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu a dovolací súd musí na ňu vždy prihliadnuť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 102/04, III. ÚS 302/08, IV. ÚS 309/08, III. ÚS 50/2010, IV. ÚS 39/2011) odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i k právnej stránke veci a pod.) s cieľom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Z obdobných právnych názorov vychádza aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (napr. rozhodnutia sp. zn. 5 Cdo 102/01, sp. zn. 2 Cdo 13/2004 a sp. zn. 1 Obdo V 76/2006), ale tiež obdobný prípad, kde účastníkom konania bola osoba hluchá, a to rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/290/2009 z 31. marca 2009, ktorým bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu)].

Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a opierajúc sa aj o stabilizovanú judikatúru najvyššieho súdu tiež ďalších sťažovateľom označených práv, ktorých porušenie namieta (obdobne napr. IV. ÚS 220/2010, IV. ÚS 39/2011 a podobne).

Z uvedeného vyplýva, že medzi namietanými nedostatkami postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 1/2012 a jeho rozsudkom z 3. apríla na jednej strane a odňatím možnosti konať pred súdom z hľadiska § 237 písm. f) OSP na strane druhej nie je taká absencia súvislosti, ktorá by nepripúšťala uplatnenie tejto námietky ako dovolacieho dôvodu, a tým vylúčila právomoc dovolacieho súdu.

Naopak, z viacerých prednesov sťažovateľa v odôvodnení sťažnosti je zrejmé, že jeho zásadné námietky sú obsahovo totožné s dovolacím dôvodom vyplývajúcim z citovaného § 237 písm. f) OSP, a v prípade podania dovolania by to bol práve dovolací

súd, ktorý by bol príslušný na meritórne prerokovanie týchto námietok a ktorý by o ich oprávnenosti v konečnom dôsledku rozhodol. Na základe podaného dovolania by bol najvyšší súd v súlade so znením § 242 ods. 1 OSP po pripustení dovolania príslušným na preskúmanie napadnutého rozhodnutia nielen z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP, ale tiež z hľadiska ďalších dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, ktoré možno identifikovať v námietkach sťažovateľa, najmä pokiaľ ide o namietanú povrchnosť celého konania v tejto veci, zmätočnosť v hodnotení dôkazov a nedostatočné vysporiadanie sa s jeho argumentmi a názormi.

Nevyužitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany základných práv sťažovateľa, porušenie ktorých namieta, nemožno nahrádzať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (IV. ÚS 413/04). Ak sťažovateľ vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu disponoval dostupným a účinným prostriedkom nápravy v záujme účinnej ochrany svojich základných práv priamo v konaní pred všeobecnými súdmi podľa tretej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku, vylučuje to právomoc ústavného súdu na meritórne prerokovanie jeho sťažnosti.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom ústavný súd preto uzavrel, že v danom prípade nie je daná jeho právomoc [čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) OSP]. Preto sťažnosť pre nedostatok právomoci odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2012